

KRIMINALITA

Pozor na faktury!

V recesi je snaha mateřských společností vylepšit si data na úkor dceřiných firem vyšší než obvykle

Mnoho jednatelů českých společností s ručením omezeným s matkami v zahraničí to dobře zná. Po Novém roce přijde od mateřské společnosti faktura ve výši statisíců eur za údajně poskytnuté služby, například za manažerské poplatky. Přitom jednatel i vystavitel faktury vědí, že žádné zvláštní služby poskytnuty nebyly. Taková daňová optimalizace existovala vždy. Za hospodářské krize je však snaha mateřských společností vylepšit si data na úkor dceřiných firem vyšší než obvykle. Je však třeba si uvědomit s tím spojená rizika.

ÚHRADA ŠKODY

Jednatel české společnosti s ručením omezeným musí podobně jako člen představenstva akciové společnosti

Krize pomine,
ale nárok na náhradu
škody nebo trestní
odpovědnost kvůli
daňovému úniku
zůstane

vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře. A odpovídá společnosti za škodu, kterou porušením této povinnosti způsobí. Dokonce nese důkazní břemeno, že škodu nezavinil. Dále je nutné zmínit, že jednatelé, kteří odpovídají vůči společnosti za škodu, ručí v případě insolvence za určitých okolností za její závazky. I vůči věřitelům, kteří nemohou dosáhnout uspokojení pohledávky z majetku společnosti. Jednatel by si tedy měl kvůli vlastnímu bezpečí v případě jakýchkoli problematických jednání obstarat písemné pokyny od valné hromady. Kdyby však byly protiprávní, nesmí se jimi řídit. Jinak je povinen nahradit společnosti škodu tím způsobenou.

Dle českého obchodního práva (§ 66a obchodního zákoníku) platí, že není-li uzavřena ovládací smlouva a mateřská společnost využije svého vlivu a poškodí dceřinou, musí škodu nahradit. Navíc členové statutárního orgánu mateřské společnosti ručí za splnění této povinnosti osobně. Obranou vůči takovým fakturám může být upozornění mateřské společnosti na

uvedenou odpovědnost. Za takovou způsobenou škodu však ručí i jednatel dceřiné společnosti, pokud tyto skutečnosti – smlouvy nebo jiná opatření, ze kterých vznikla společnost újma – neuvede ve zprávě o vztazích.

FIKTIVNÍ SLUŽBY

Dokud se společnosti daří, je riziko postihu jednatele poměrně nízké. Situace se však může změnit, vstoupí-li do hry insolvenční správe. Jeho povinností je vymáhat nároky společnosti v úpadku a přivést tím do majetkové podstaty co nejvíce finančních prostředků. Za takové situace by mohlo dojít i na jednatele, který při výkonu funkce pochybil.

Dále je nutné nezapomenout na finanční úřad. Popsané jednání, tedy přijetí faktury za fiktivní služby, představuje potenciální daňový únik. V úvahu proto v této souvislosti přichází i možnost trestněprávní odpovědnosti jednatele či člena představenstva. To, že jednal na základě pokynu mateřské společnosti, je v tomto případě irelevantní. V české podnikatelské praxi roste využití pojištění „directors and officers“. Na uvedené jednání, které má znaky úmyslného trestného činu, se však často tato pojištění nevztahují. Jak se tedy zachovat v případě obdržení faktury od zahraniční mateřské společnosti, jejíž výše není opodstatněná?

TLAK MATEŘSKÉ SPOLEČNOSTI

Především je nutné požadovat doklady prokazující vyúčtované služby a náležitě je založit. Existují také mezinárodní pravidla pro výpočet a prokazování transferových cen (transfer pricing rules). A jejich dodržování by si měl jednatel nechat potvrdit od svých daňových poradců. Samozřejmě že jednatel může být vystaven tlaku mateřské společnosti. A ta mu kvůli jeho neloajalitě může hrozit i odvoláním. Odepření protiprávních pokynů však nelze posuzovat jako porušení jeho smlouvy o výkonu funkce jednatele. Většina takových smluv navíc obsahuje dlouhé výpovědní lhůty a pravidla pro případné odstoupné.

Za současné krize roste pravděpodobnost střetů mezi mateřskými společnostmi a jejich dcerami. Všichni totiž potřebují peníze. Krize pomine, ale nárok na náhradu škody nebo trestní odpovědnost kvůli daňovému úniku zůstane. Lze tedy pouze doporučit, aby statutární orgány společností byly při zmíněných transakcích velmi obezřetné. ■



ARTHUR BRAUN
advokát, advokátní
kancelář bpv Braun
Haškovcová

